

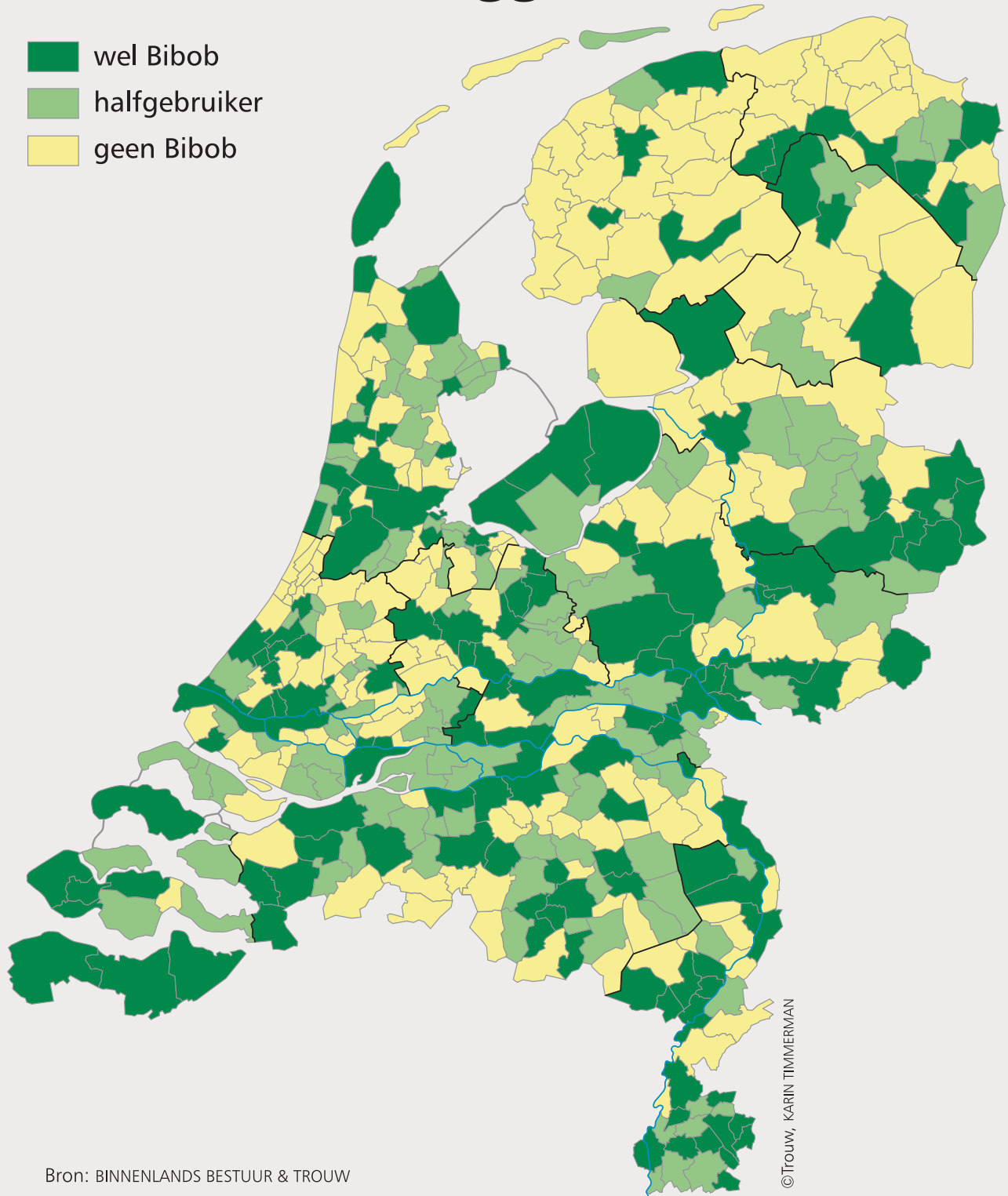

ONDERZOEK > Op papier biedt de Wet Bibob overheden een krachtig instrument om malafide ondernemers te weren. Uit onderzoek van Binnenlands Bestuur en dagblad Trouw blijkt dat de meeste gemeenten grote moeite hebben met de integriteitsscreening.

28 augustus 2009 / week 35

Twee van drie gemeenten laten Bibob links liggen

- wel Bibob
- halfgebruiker
- geen Bibob

Bron: BINNENLANDS BESTUUR & TROUW

©Trouw, KARIN TIMMERMAN

Halfgebruikers passen 'Bibob-light' toe: alleen de vragenlijsten, soms een lichte integriteitstoets

Tweerde van alle gemeenten in Nederland screent de integriteit van vergunningaanvragers niet of amper. Malafide ondernemers hebben in die plaatsen vaak vrij spel.

Vooraf kleinere gemeenten vinden het toepassen van de Wet Bibob 'te tijdrovend', 'te ingewikkeld' of gewoonweg 'onnodig'. Ze melden ook een waterbed-effect: ondernemers die in een 'Bibob-gemeente' bot hebben gevangen, proberen het soms elders in de hoop dat daar de toets lichter is of niet wordt toegepast.

In de provincie Friesland doen 27 van de 31 gemeenten niets met het middel. Maar ook een grote gemeente als Amstelveen toetst integriteit tot nu toe nauwelijks, terwijl het aangrenzende Amsterdam juist zeer actief is.

Dat blijkt uit onderzoek van *Binnenlands Bestuur en Trouw*, in samenwerking met onderzoeksbureau UZ3.

De Wet Bibob (Bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur) geeft gemeenten sinds juni 2003 de bevoegdheid het doopceel te lichten van aanvragers van een vergunning of subsidie, of van inschrijvers op een aanbesteding. Als uit onderzoek blijkt dat de aanvrager banden heeft met het criminele milieu kan de vergunning worden geweigerd of ingetrokken.

Alle 441 gemeenten in Nederland gaven aan *Binnenlands Bestuur en Trouw* door hoe intensief ze het Bibob-middel benutten. Hoe kleiner de gemeente, hoe minder actief het middel wordt ingezet, zo blijkt uit het onderzoek.

Slechts 140 gemeenten vallen aan te merken als echte gebruiker: ze hebben wel eens een ver-

gunning geweigerd óf nader advies gevraagd bij het Landelijk Bureau Bibob, dat diepgaander onderzoek mag doen in gesloten bronnen als justitiële registers. De 25 steden met meer dan honderdduizend inwoners vallen, op Emmen na, allemaal in deze groep.

Het predikaat 'halfgebruiker' geldt voor 122 gemeenten: ze zeggen Bibob-beleid te hebben, delen vragenlijsten uit aan vergunningaanvragers en gaan soms over tot een lichte integriteitstoets. De grootste groep, 179 gemeenten, doet helemaal niets met Bibob. Driekwart van de 185 gemeenten met minder dan twintigduizend inwoners valt hier onder.

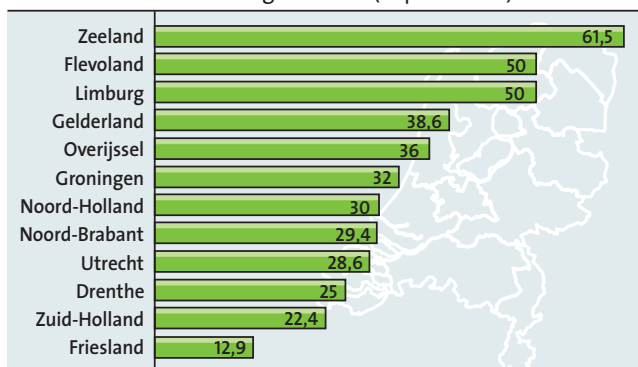
Een veelgehoord argument is dat de gemeente de 'twee of drie kroegbazen die hier al jaren zitten heus wel kent'.

Ernstig gevaar Veel gesignaleerd is de preventieve werking die uitgaat van de wet. Vrijwel alle gebruikers hebben meegevoelt dat ondernemers hun vergunningaanvraag weer intrekken als ze merken dat de Wet Bibob van stal wordt gehaald. Gemeenten weigeren overigens ook vergunningen op andere gronden dan de Wet Bibob. Zo mag een aanvraag voor een drank- en horecavergeving worden afgewezen als de aanvrager een strafblad heeft. In het onderzoek van *Binnenlands Bestuur en Trouw* zijn die gevallen en de intrekkingen niet geregistreerd als formele 'weigering op grond van de Wet Bibob'.

De echte weigeringen hebben zich sinds de invoering van de wet 376 keer voorgedaan, verdeeld over 88 gemeenten. Het Landelijk Bureau Bibob kreeg

Bibob-dekkingsgraad

Provincie met de meeste gebruikers (in procenten)

Illustratie > ©B-graphic; Bron: Binnenlands Bestuur/Trouw

van 130 gemeenten een vraag om advies. Dat werd 667 maal uitgebracht.

In 51 procent van de gevallen (342 keer) constateerde het Landelijk Bureau 'ernstig gevaar'. In één op de tien situaties legden gemeenten dat advies naast zich neer en verleenden toch een vergunning, al dan niet onder voorwaarden. Rotterdam en Amsterdam deden dit beide zes keer. Het omgekeerde gebeurt ook: zeven keer leidde een advies van 'geen gevaar' toch tot het weigeren van een vergunning. Opvallend is de gemeente Vaals: dat kreeg in totaal tweemaal een advies van het Landelijk Bureau, eenmaal 'ernstig gevaar' en eenmaal 'geen gevaar'. Beide adviezen werden terzijde gelegd.

Grootverbruikers De provincie Limburg trekt in meerdere opzichten de aandacht met de meeste vergunningweigeringen (102) en de meeste adviesaanvragen (134). Ook is het, na Zeeland, de provincie met de grootste 'Bibob-dekkingsgraad': vijftig procent van alle gemeenten is Bibob-gebruiker (Zeeland 61,5 procent). De laagste dek-

kingsgraad heeft Friesland: slechts vier van de 31 gemeenten zeggen Bibob echt te gebruiken. Opvallend is ook Zuid-Holland: een dekkingsgraad van 22 procent. Rotterdam en Den Haag zijn grootverbruikers van de wet, maar ze worden omgeven door 61 gemeenten die het middel niet of amper inzetten. Burgemeester Cohen van Amsterdam maakt zich er niet zo druk over of buurgemeenten actieve Bibob-gebruikers zijn. 'Als we ze hier wegpesten is dat al een nuttig effect.'

Zijn collega's Aboutaleb (Rotterdam) en Wolfsen (Utrecht) vinden het wel 'zorgelijk' als buurgemeenten niet actief screenen op integriteit. Het waterbed-effect is al eerder gesignaleerd, in onderzoeken van Berenschot (2007) en SGB0 (2005). Die laatste instantie waarschuwde zelfs dat 'gemeenten die achterblijven met hun Bibob-beleid het afvalputje van de regio dreigen te worden'. Veel gemeenten klagen dat het Landelijk Bureau te langzaam werkt. Ook vinden ze het allemaal lastig informatie uit het buitenland te verkrijgen. (Sjors van Beek en Perdiep Ramesar) ○

im

Ambtenaren blijven
Maar hoe zit het met hun rechten?

Abonneer u op
onze nieuwsbrief

www.capra.nl

Capra (advocaten), gespecialiseerd in het ambtenaren- en arbeidsrecht. 's-Gravenhage 070-3648102 's-Hertogenbosch 073-6131345 Zwolle 038-4235414